

มาตรฐาน วสท. 2004-51

ระบบไฟแสงสว่างฉุกเฉิน และ คอมไฟป้ายทางออกฉุกเฉิน

กิตติ สุขุมตันติ
วิศวกรสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

510612 1

คณะกรรมการปรับปรุงมาตรฐาน

ระบบไฟฟ้าแสงสว่างฉุกเฉินและคอมไฟป้ายทางออกฉุกเฉิน พ.ศ. 2551

ประธานคณะกรรมการ

- นาย เกียรติ อัครพงศ์

คณะกรรมการ	เลขานุการ
• นาย ไชยะ แซ่มซ้อย	• นาย กิตติ สุขุมตันติ
• นาย จิรัฏฐ์ มงคลวิเศษวรา	ผู้ช่วยเลขานุการ
• นาย ชีระ รีมปิรัมย์	• นส. สโรชา มัชชีโม
• นาย สุธี ปิ่นไพสิฐ	• นส. เมตตา หมอนเขื่อน
• นาย จรูญ มาสุขใจ	
• นาย พงษ์พันธ์ ไชยะคำ	
• นาย วิเชียร พิสุทธิเศวตกุล	
• นาย รัฐพล ใหญ่สิงห์บุญ	
• นาย สถาพร รุ่งรัตนาอุบล	
• นาย เตชทัต บุรณะอัสวกุล	

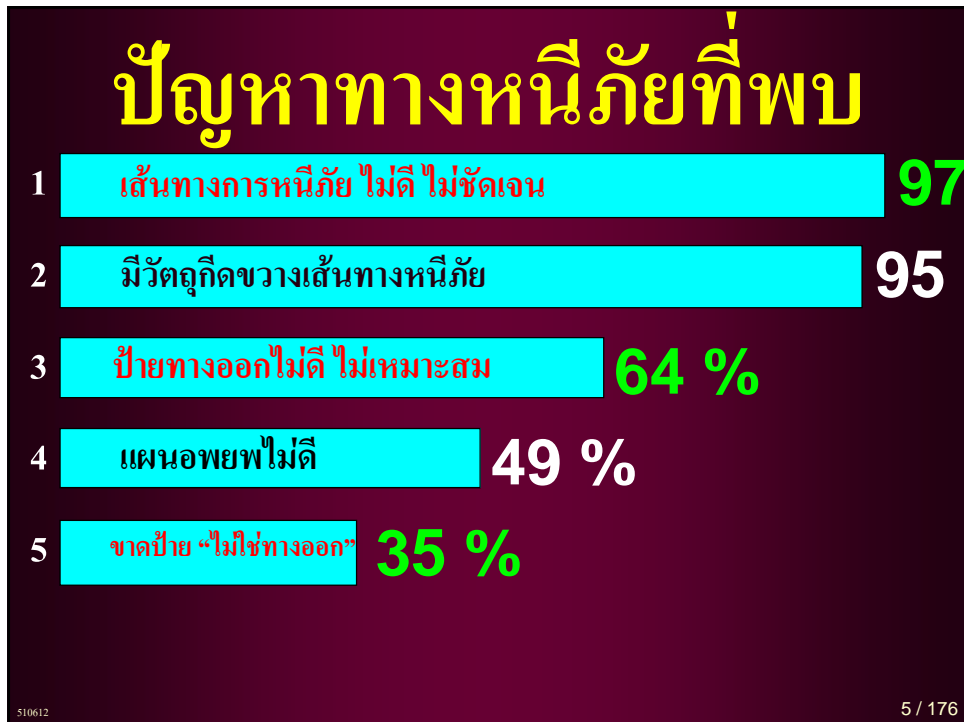
510612 2 / 176

หัวข้อ

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. ร่าง มาตรฐาน ว.ส.ท. 2004-51 ไฟฟ้าแสงสว่างฉุกเฉิน และ โคมไฟป้ายทางออกฉุกเฉิน
  - มีอะไรใหม่ จาก วสท. 2004-44
  - ระบบไฟฟ้าแสงสว่างฉุกเฉิน
  - โคมไฟป้ายทางออกฉุกเฉิน
3. มาตรฐานเพิ่มเติมนอกเหนือจากมาตรฐานไทย

510612 3 / 176

ประกาศ ก.มหาดไทย เรื่อง หม้อน้ำ ปี 15

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน เกี่ยวกับหม้อน้ำ

ตามความในข้อ 2 (7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515

- ข้อ 20 จัดให้มีระบบไฟแสงสว่างฉุกเฉินส่องไปยัง
ทางออก และเครื่องวัดต่าง ๆ รวมทั้งแผงควบคุมให้
เห็นอย่างชัดเจนในกรณีเกิดไฟฟ้าดับ

510612 7 / 176

ประกาศ ก.มหาดไทย เรื่อง เครื่องจักร ปี 15

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน เกี่ยวกับเครื่องจักร

ตามความในข้อ 2 (7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515

- ข้อ 17 ถ้ามีหม้อไอน้ำติดตั้งอยู่ในห้องโดยเฉพาะ ห้องนั้น
จะต้องมีทางออกได้ไม่น้อยกว่าสองทางซึ่งอยู่คนละด้านและ
ภายในห้องหม้อไอน้ำมีชั้นปฏิบัติงานหลายชั้น จะต้องทำทาง
ออกไว้ทุกชั้นและต้องไม่มีสิ่งกีดขวางทางออกด้วย และเมื่อ
ไฟฟ้าดับให้มีแสงสว่างฉุกเฉินส่องไปยังทางออกและเครื่องวัด
ต่าง ๆ รวมทั้งแผงควบคุมให้เห็นได้อย่างชัดเจน

510612 8 / 176

พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- **"อาคารสูง"** หมายความว่า อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มี ความสูงตั้งแต่ 23 ม. ขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้าง ถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด
- **"อาคารขนาดใหญ่พิเศษ"** หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้พื้นที่อาคาร หรือส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่ 10,000 ตร.ม.ขึ้นไป

510612 9 / 176

ประกาศ กทม เรื่องบันไดหนีไฟปี 31

ประกาศกรุงเทพมหานคร

เรื่อง ข้อกำหนดลักษณะแบบของบันไดหนีไฟและทางหนีไฟของอาคาร (8 พ.ย.31)

1. ตึกแถวเพื่อการพาณิชย์หรือพักอาศัยที่มีความสูง 4 ชั้น แต่ละหน่วยต้องมีบันไดหนีไฟเพิ่มเติมจากบันไดหลักในอาคาร ...

510612 10 / 176

ประกาศ กทม เรื่องบันไดหนีไฟ ปี 31

2. อาคารที่ไม่ใช่ตึกแถวตาม 1 ที่มีความสูงตั้งแต่ 4 ชั้น แต่ไม่เกิน 7 ชั้น คาดฟ้า ต้องมีบันไดหนีไฟภายในหรือภายนอกอาคารเพิ่มเติมจากบันไดหลักในอาคารตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5 ต้องมีป้ายเรืองแสง หรือเครื่องหมายไฟแสงสว่าง ด้วยไฟสำรองฉุกเฉินบอกทางออกสู่บันไดหนีไฟ ติดตั้งเป็นระยะตามทางเดินและบริเวณหน้าทางออกสู่บันไดหนีไฟ ทางออกจากบันไดหนีไฟสู่ภายนอกอาคาร หรือชั้นที่มีทางบันไดหนีไฟ ได้ปลอดภัยต่อเนื่อง ให้ติดตั้งป้ายที่มีแสงสว่างข้อความ **“ทางออก”** หรือ **เครื่องหมายที่มีแสงสว่างแสดงว่าเป็นทางออกให้ชัดเจน**

510612 11 / 176

ประกาศ กทม เรื่องบันไดหนีไฟ ปี 31

3. โรงมหรสพ หอประชุมที่สร้างสูงเกิน 1 ชั้น หรือ อาคารที่ไม่ใช่ตึกแถวตาม 1 ที่มีความสูงเกิน 7 ชั้น คาดฟ้า แต่ไม่เกิน 12 ชั้น คาดฟ้า ต้องมีบันไดหนีไฟภายในหรือภายนอกอาคารเพิ่มเติมจากบันไดหลักในอาคาร ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5 ต้องมีป้ายเรืองแสงหรือเครื่องหมายไฟแสงสว่าง ด้วยไฟสำรองฉุกเฉิน บอกทางออกสู่บันไดหนีไฟ ติดตั้งเป็นระยะตามทางเดินและบริเวณหน้าประตู หรือทางออกสู่บันไดหนีไฟ ส่วนประตูทางออก

510612 12 / 176

ประกาศ กทม เรื่องบันไดหนีไฟ ปี 31

จากบันไดหนีไฟสู่ภายนอกอาคารหรือชั้นที่มีทางหนีไฟได้ปลอดภัยต่อเนื่องให้ติดตั้งป้ายที่มีแสงสว่างข้อความ “ทางออก” หรือเครื่องหมายที่มีแสงสว่างแสดงว่าเป็นทางออกให้ชัดเจน

3.9 ต้องมีระบบการให้แสงสว่างฉุกเฉินภายในบันไดหนีไฟและหน้าบันไดหนีไฟ โดยใช้พลังงานไฟฟ้าสำรองฉุกเฉินอย่างเพียงพอที่สามารถให้แสงสว่างได้ไม่น้อยกว่า 2 ชม. แสงสว่างจะต้องเปิดโดยอัตโนมัติทันทีที่กระแสไฟฟ้าในอาคารขัดข้อง

510612

13 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535)

ตาม พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

เรื่องอาคารสูง และอาคารขนาดใหญ่พิเศษ โดยเฉพาะเพื่อความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ระบบระบายอากาศ ระบบไฟฟ้าและระบบป้องกันเพลิงไหม้ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการระบายน้ำทิ้ง ระบบประปา ระบบกำจัดขยะมูลฝอย และระบบลิฟต์

510612

14 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

หมวด 2 ระบบระบาย

อากาศและระบบป้องกันเพลิงไหม้

- ข้อ 14 อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษต้องมีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉินแยกเป็นอิสระจากระบบอื่น และสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน แหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับฉุกเฉินตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าได้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้
  - (1) จ่ายพลังงานไฟฟ้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชม. สำหรับเครื่องหมายแสดงทางฉุกเฉิน ทางเดิน ห้องโถง บันได และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้
  - (2) จ่ายพลังงานไฟฟ้าตลอดเวลาที่ใช้งานสำหรับลิฟต์ดับเพลิง เครื่องสูบน้ำดับเพลิงห้องช่วยชีวิตฉุกเฉินระบบสื่อสาร เพื่อความปลอดภัยของสาธารณะและกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพอนามัยเมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง

51061215 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- ข้อ 26 บันไดหนีไฟที่อยู่ภายในอาคารต้องมีผนังกันไฟโดยรอบ ยกเว้นช่องระบายอากาศ และต้องมีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินให้มองเห็นช่องทางได้ขณะเพลิงไหม้ และมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟที่ด้านในและด้านนอกของประตูหนีไฟทุกชั้นด้วยตัวอักษรที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน โดยตัวอักษรต้องมีขนาดไม่เล็กกว่า 10 ซม.

51061216 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- ข้อ 46 ลิฟต์ต้องมีระบบและอุปกรณ์การทำงานที่ให้ความปลอดภัยด้านสวัสดิภาพและสุขภาพของผู้โดยสารดังต่อไปนี้

—(8) ต้องมีระบบแสงสว่างฉุกเฉินในห้องลิฟต์และหน้าชั้นที่จอด

510612

17 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537)

ตาม พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- ข้อ 2 อาคารต่อไปนี้ต้องมีวิธีการป้องกันอัคคีภัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้
  - (1) ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านแฝด
  - (2) อาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน เช่น โรงแรม หอประชุม โรงแรม สถานพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สถานกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อาคารจอดรถ สถานีขนส่งมวลชน ที่จอดรถ ท่าจอดเรือ ภัตตาคาร สำนักงาน สถานที่ทำการของราชการ โรงงาน และอาคารพาณิชย์ เป็นต้น
  - (3) อาคารอยู่อาศัยรวมที่มีตั้งแต่ 4 หน่วยขึ้นไป และหอพัก
  - (4) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (1) (2) และ (3) ที่สูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป
- ข้อ 7 อาคารตามข้อ 2 (2) และ (3) ที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้น ขึ้นไป และอาคารตามข้อ 2 (4) ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตร.ม.

510612

18 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- ในแต่ละชั้นต้องมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟด้วยตัวอักษรขนาดที่มีความสูงไม่น้อยกว่า **10 ซม.** หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ในตำแหน่งที่จะมองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา และต้องมีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินเพียงพอที่จะมองเห็นช่องทางหนีไฟได้ชัดเจนขณะเพลิงไหม้

510612 19 / 176

กฎกระทรวง ฉบับที่ 50 ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎกระทรวง ฉบับที่ 50 (พ.ศ.2540)

ตาม พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

- ข้อ 8 อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีพื้นที่ของอาคารที่ต่ำกว่าระดับถนนหน้าอาคาร ตั้งแต่ชั้นที่ 3 ลงไป หรือ ต่ำกว่าระดับถนนหน้าอาคารตั้งแต่ 7.0 ม. ลงไป ต้องจัดให้มี
- (2) บันไดหนีไฟจากชั้นล่างสุดสู่พื้นของอาคารที่มีทางออกสู่ภายนอกได้โดยสะดวกและ **บันไดหนีไฟต้องมีระบบแสงสว่าง** และระบบอัดลมที่มีความดันขณะใช้งานไม่น้อยกว่า 3.86 ปาสกาลมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา และผนังบันไดหนีไฟทุกด้านต้องเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กหนาไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร บันไดหนีไฟต้องอยู่ห่างกันไม่เกิน 06.00 เมตร เมื่อวัดตามแนวทางเดิน ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นที่หนีภัยในกรณีฉุกเฉินได้

510612 20 / 176

พรบ. โรงแรม พ.ศ. 2547

พรบ.โรงแรม พ.ศ. 2547

มาตรา ๓๔ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการ
มีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

- (๕) จัดให้มีแผนผังแสดงทางหนีไฟไว้ในแต่ละชั้น
ของโรงแรมและห้องพักทุกห้อง และป้ายทางออก
ฉุกเฉินไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรม

510612 21 / 176

กฎกระทรวง ผู้ตรวจสอบ ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎกระทรวง

กำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้ตรวจสอบ
หลักเกณฑ์การขอขึ้นทะเบียนและหลักเกณฑ์
การตรวจสอบอาคาร พ.ศ. 2548

ข้อ ๑๗ การตรวจสอบอาคารและอุปกรณ์ประกอบของ
อาคารอย่างน้อยต้องทำการตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๒) การตรวจสอบระบบและอุปกรณ์ประกอบของอาคาร
  - (ค) ระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย
    - (2) เครื่องหมายและไฟป้ายทางออกฉุกเฉิน
    - (4) ระบบไฟฟ้าสำรองฉุกเฉิน

510612 22 / 176

กฎกระทรวง ผู้ตรวจสอบ ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- (๓) การตรวจสอบสมรรถนะของระบบและอุปกรณ์
ต่างๆ ของอาคารเพื่ออพยพผู้ใช้อาคาร
  - (ก) สมรรถนะบันไดหนีไฟและทางหนีไฟ
  - (ข) สมรรถนะเครื่องหมายและไฟป้ายทางออก
ฉุกเฉิน

510612 23 / 176

กฎกระทรวง รม.มหรสป ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

**กฎกระทรวงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบ
กิจการโรงแรมหรสพ ประเภทและระบบความปลอดภัย ของโรง
มหรสพ และอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับการอนุญาตให้ใช้อาคาร เพื่อ
ประกอบกิจการโรงแรมหรสพ พ.ศ. 2550**

ข้อ ๒๔ ทางหนีไฟจะต้องมีส่วนปิดล้อมที่ไม่มีช่องให้ไฟ
หรือควันจากภายนอกผ่านเข้ามาได้ และส่วนปิดล้อมนี้
ต้องมีอัตราการทนไฟได้ไม่น้อยกว่าสองชั่วโมง และมี
ประตูหนีไฟซึ่งมีขนาดความกว้าง ระบบระบายอากาศ
ระบบอัดลมภายใน **แสงสว่างจากไฟฟ้าฉุกเฉินและป้าย
บอกทางหนีไฟ** เช่นเดียวกับบันไดหนีไฟตามกฎกระทรวง
ซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
เกี่ยวกับอาคารสูง

510612 24 / 176

มาตรฐาน ว.ส.ท. 2004 ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ฉุกเฉินและคอมไฟบาย ทางออกฉุกเฉิน

510612

25 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- มาตรฐาน เป็นข้อกำหนด ในการ
  - ออกแบบ
  - ติดตั้ง และ
  - ตรวจสอบการใช้งาน
- มาตรฐานกำหนดเกณฑ์ **ขั้นต่ำ** ของ
ความปลอดภัย

510612

26 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

มาตรฐาน

- **วสท 2004 -51 มาตรฐานระบบไฟฟ้าแสงสว่างฉุกเฉิน และ โคมไฟป้ายทางออกฉุกเฉิน**
- **IEC 60598-2-22 Luminaires for emergency lighting**
- **ISO 30061 : 2007 Emergency Lighting**

510612 27 / 176

- **CIE DS 020.2 / E : 2007 Emergency Lighting**
- **NFPA 101 Life Safety Code**
- **NFPA 110 Standard for Emergency and Standby Power Systems**
- **IESNA Lighting Handbook**
- **NEMA Guide to Emergency Lighting**
- **UL 924 Standard for Safety for Emergency Lighting and Power Equipment**

510612 28 / 176

นิยาม

510612

29 / 176

การให้แสงสว่างฉุกเฉิน

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

ใช้เมื่อแหล่งจ่ายไฟฟ้าปกติล้มเหลว

ก. เพื่อให้แสงสว่างสำรอง (Standby lighting)

- => ใช้ทำกิจกรรมต่อเนื่องเมื่อไฟฟ้าปกติล้มเหลว ต้องมีไฟฟ้าสำรอง ส่องสว่างเท่ากับสถานะปกติ (เช่น ห้องผ่าตัด ศูนย์คอมพิวเตอร์)

ข. เพื่อการหนีภัย (Escape lighting)

- => ใช้ออกจากพื้นที่ + ยกเลิกงานก่อนออก .

510612

30 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

แสงสว่างเพื่อการหนีภัย

- คือ แสงเพื่อการหนีภัย ตามทาง ไปที่ทางออกสุดท้ายได้อย่างปลอดภัย
- มีความส่องสว่างเหมาะสม ให้สามารถมองเห็น **อันตราย** / การเปลี่ยนระดับพื้น / การเปลี่ยนทิศของเส้นทาง .

510612 32 / 176

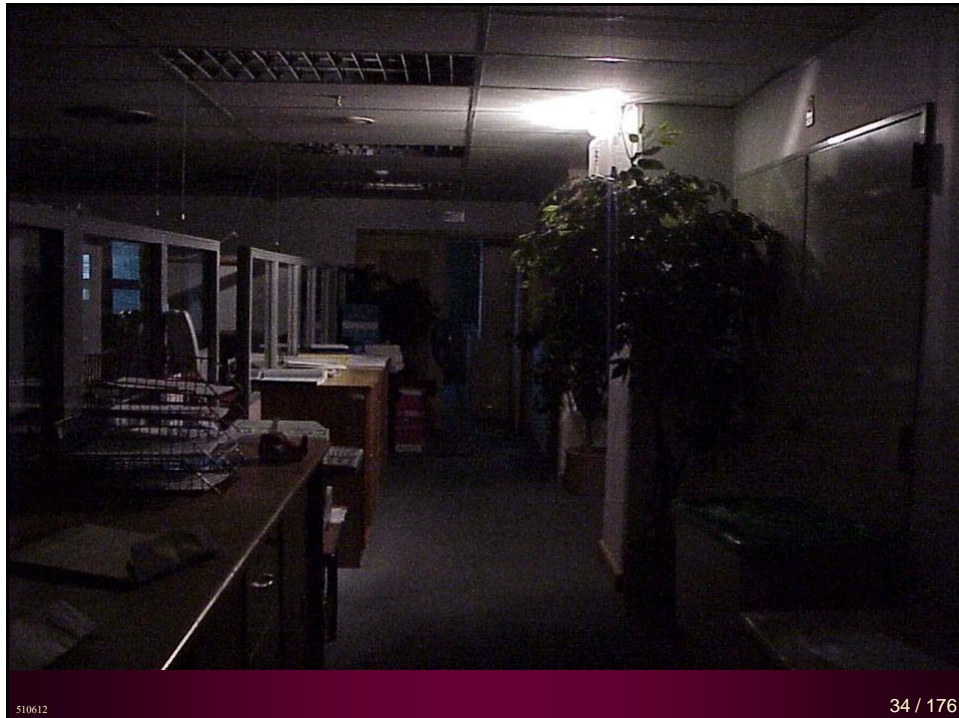

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

วัตถุประสงค์

- ก. เพื่อให้เห็นทางหนีภัย(Escape route) ชัดเจน และ อพยพได้ปลอดภัย
- ข. เพื่อให้เห็นอุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือ และ อุปกรณ์ผจญเพลิงที่ติดตั้ง ตาม เส้นทางหนีไฟได้ชัดเจน .

510612 33 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

ความส่องสว่างขั้นต่ำ

ก. ทางหนีภัย ความส่องสว่างในแนวระดับ

- **ที่พื้น** ที่เส้นกึ่งกลางของทางหนีภัย ต้องไม่น้อยกว่า $\geq 1 \text{ lx}$ (CIE S 008)
- **ที่จุดห่างกึ่งกลาง 1 ม.** ความส่องสว่างต้องไม่น้อยกว่า $\geq 0.5 \text{ lx}$ (CIE S 008).

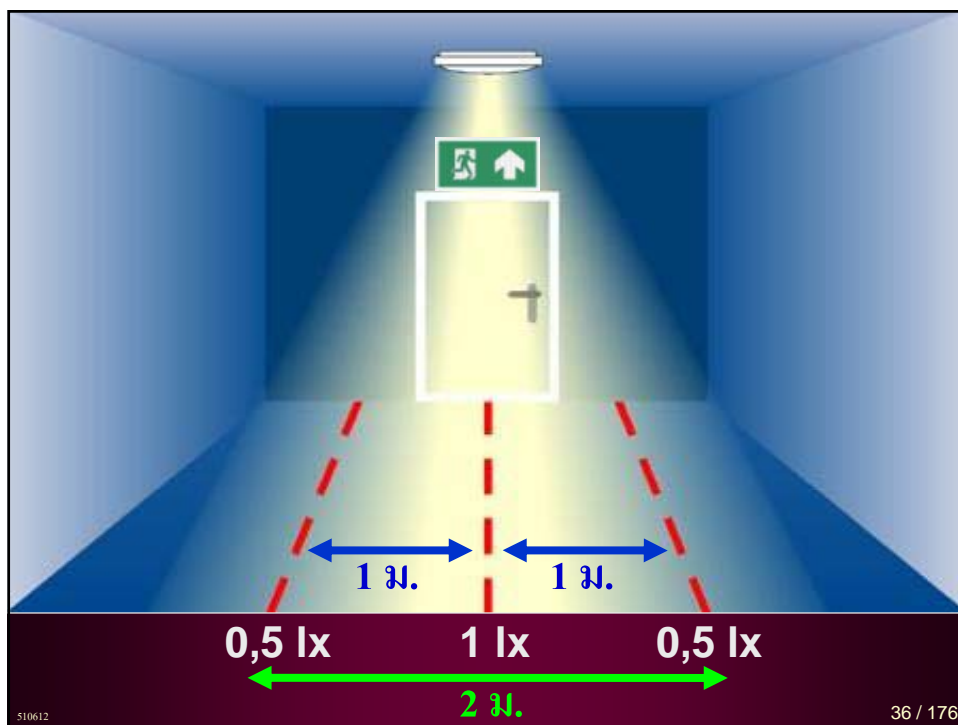
Note :

Japan	1 lx, underground 10 lx
US	กึ่งกลาง 10.4 lx (1fc)
BS 5266-1	กึ่งกลาง 0.2 lx ข้าง 0.1 lx
Ireland	กึ่งกลาง 0.5 lx
Italy	กึ่งกลาง 2 lx
HongKong	บันได $\geq 2 \text{ lx}$

E4-X 35 / 176

510612

- มาตรฐานการป้องกัน อัคคีภัย ฉบับเก่า กำหนดความส่องสว่าง 10 lx นั้น ได้ถูกปรับแก้ไขใหม่ให้ เป็นไปตามมาตรฐาน ฉบับใหม่

~~มาตรฐาน ว.ส.ท. เก่า~~

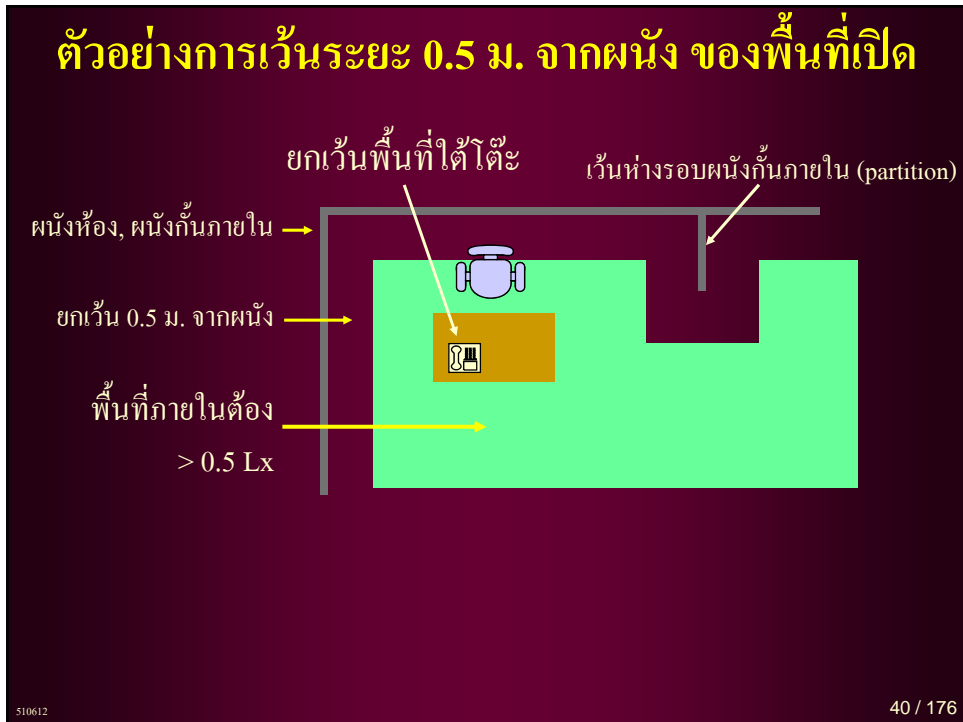
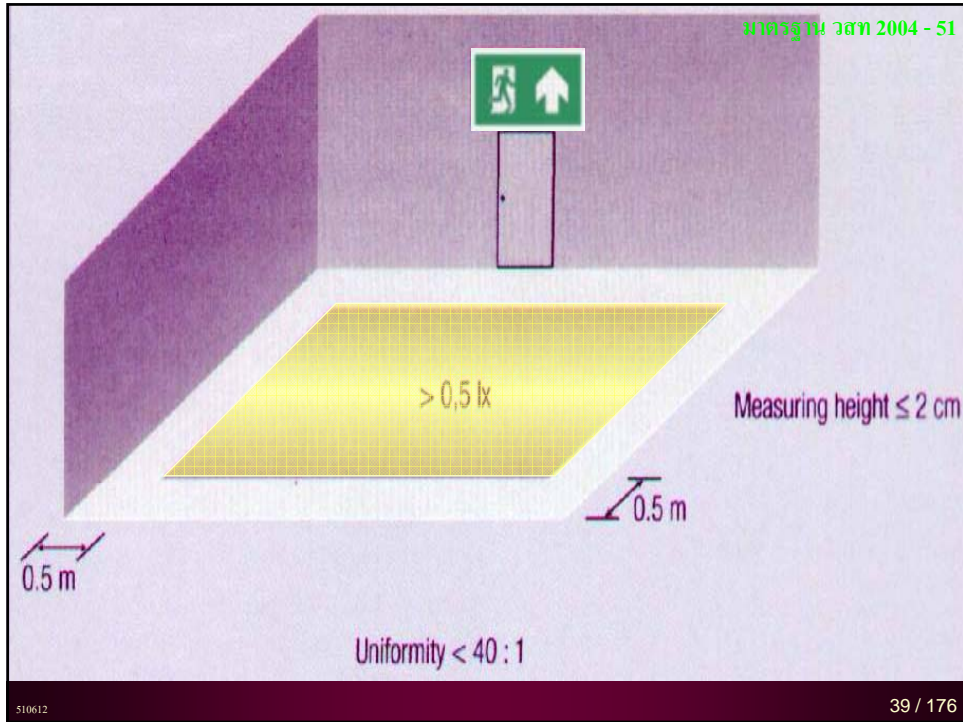
510612 37 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- ข. **พื้นที่โล่งใหญ่** ที่ไม่มีทางหนีภัย ชัดเจน ความส่องสว่างในแนวระดับที่พื้นที่ทั่วไป ที่ไม่มีสิ่งกีดขวาง ต้องไม่น้อยกว่า 0.5 lx ยกเว้นพื้นที่ ที่ห่างจากผนังในระยะ 50 ซม.

Note :
 Japan 1 lx
 EN 1838(BS 5266-7) 0.5 lx

510612 38 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- **ค. พื้นที่ทำงานอันตราย**
 ความส่องสว่างที่พื้นที่ทำงาน
 ต้องไม่น้อยกว่า $\geq 15 \text{ lx}$

Note : EN 1838 : ไม่น้อยกว่า 15 lx หรือ 10 % ของระดับความ
 สว่างปกติ โดยยึดค่าที่สูงกว่า

- ต้องไม่ขาดช่วง
- อาจสามารถใช้ได้ในระยะสั้น ๆ .

510612 41 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

ระยะเวลา

- **นานไม่น้อยกว่า 90 นาที**

Note 1. Japan 1 ชม

2. ระยะเวลาขึ้นกับการใช้เวลาหนีภัย ตามแต่สถานที่
3. กฎกระทรวง อาคารขนาดใหญ่ 2 ชม

- ยอมให้ความส่องสว่างลดลงได้ เหลือไม่
 น้อยกว่า $\geq 60 \%$ ของความส่องสว่าง
 เริ่มแรก .

510612 42 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

ความสม่ำเสมอของการส่องสว่าง

อัตราส่วนความส่องสว่าง ตามแนว
กึ่งกลางเส้นทางหนีภัย

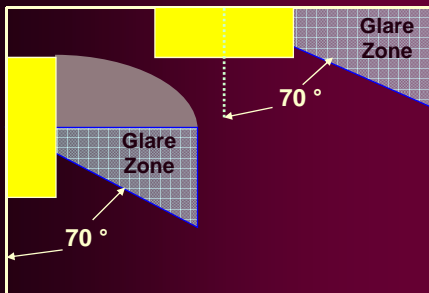
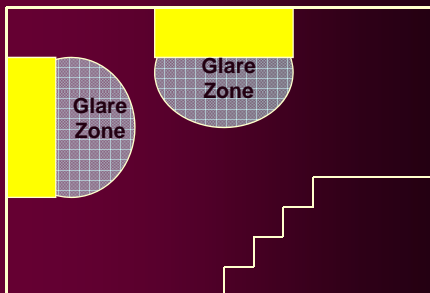
- ก. เฉลี่ยต่อต่ำสุด ไม่เกิน 10 : 1
- ข. สูงสุดต่อต่ำสุด ไม่เกิน 40 : 1 .

510612 43 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

แสงบาดตา (Glare)

- ให้ระวังและจำกัดแสงในช่วง 0-20 องศา ที่ต่ำกว่าแนวระดับของโคมลงมา .
- **Note** มาตรฐาน BS 5266 ให้ระวัง Glare มุม 0-30 องศา
EN 1838:1999 ให้ระวัง Glare มุม 0-40 องศา

510612 44 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

หลักการออกแบบแสงสว่างฉุกเฉิน

- ก. ปกติรับไฟมาจากแหล่งจ่ายไฟอิสระ ที่เชื่อถือได้ ไม่ขึ้นกับแหล่งจ่ายไฟปกติ
- ข. ในสภาวะฉุกเฉิน ให้โคมรับจ่ายไฟฟ้าจากแบตเตอรี่

510612 45 / 176

- ระบบแสงสว่างฉุกเฉินเพื่อการหนีภัย (Escape Lighting) ไม่ให้นับเวลาสำรองจากการใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้า
- แต่ระบบแสงสว่างฉุกเฉินเพื่อการสำรอง (Standby Lighting) เพื่อทำกิจกรรมต่อเนื่อง ให้นับเวลาสำรองจากการใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าได้

510612 46 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

การทำงาน

- ก. กรณีฉุกเฉิน เปลี่ยนแหล่งจ่ายไฟปกติมาเป็นแหล่งจ่ายไฟจากแบตเตอรี่ ทำงานได้สมบูรณ์ภายใน 5 วินาที
- ข. การใช้คอมต่อพ่วง ถ้าคอมใดเสีย จะต้องไม่กระทบการทำงานของระบบ

510612 47 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

ข้อแนะนำการออกแบบ

- ระยะเวลาขั้นต่ำ ดูความถี่คนเคยสถานที่

สถานที่	ชั่วโมงขั้นต่ำ
ที่หลับนอน โรงพยาบาล โรงแรม หอพัก (สูงกว่า 2 ชั้น)	2 ชม.
สถานบันเทิง โรงหนัง อาคารกีฬา ร้านอาหาร ศูนย์การค้า	
ศาลากลางจังหวัด สำนักงาน ร้านค้า พิพิธภัณฑ์	1.5 ชม.
สถานศึกษา	
โรงงาน โกดัง	

510612 48 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

อุปกรณ์โคมไฟฟ้าฉุกเฉิน

- มอก. 902 โคมไฟฟ้าฉุกเฉิน
- มอก. 1102 โคมไฟฟ้าฉุกเฉินชุดเบ็ดเสร็จ
- โคมฟลูออเรสเซนต์ ต้องเป็นชนิดไม่ใช้สตาร์ทเตอร์

510612 49 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- โคมต้องให้แสงออกมาเต็มพิกัดตามที่ผู้ผลิตแจ้ง ภายใน **60 วินาที** หลังไฟปกติล้มเหลว
- โคมในพื้นที่งานความเสี่ยงสูง (High risk task lighting) ต้องให้แสงออกมาเต็มพิกัดตามที่ผู้ผลิตแจ้ง ภายใน **0.25 วินาที** หลังไฟปกติล้มเหลว

510612 50 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- โคมผ่านการทดสอบ การทำงานได้ในอุณหภูมิแวดล้อม 70 °C ไม่น้อยกว่า 45 นาที

Note Spec. โคมต้องทนไม่น้อยกว่า 70 °C

510612 51 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- โคมต้องมีอุปกรณ์สำหรับการทดสอบระบบ เพื่อจำลองการทำงาน โดยโคมส่องสว่างนานไม่ต่ำกว่า 30 นาที และกลับสู่สภาพปกติโดยอัตโนมัติ
- กรณีแบตเตอรี่ทำงานจ่ายไฟไม่ถึง 30 นาที ในระหว่างการทดสอบ ต้องมีการแสดงความล้มเหลวของแบตเตอรี่

510612 52 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- มีฉลากติดโคม ในภาษาไทย หรือ อังกฤษ
ข้อความมีความหมายตามที่กำหนด
  - ก. ผู้ผลิต และ รุ่น
  - ข. รายละเอียดของหลอด + ฟลักซ์การส่องสว่าง
Note ไม่ใช่ Rated Lamp Lumen
  - ค. รายละเอียดของแบตเตอรี่
  - ง. ช่วงเวลาการส่องสว่าง
  - จ. วันที่ผลิต

510612 53 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

การติดตั้ง โคมไฟฉุกเฉิน

- ติดตั้งสูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 2 ม.
วัดจากพื้นถึงด้านล่างของโคม
- **Note** ถ้าต่ำกว่า 2 ม. อนุโลมได้ แต่ต้องไม่กีดขวาง
เส้นทางหนีภัย

510612 54 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

ติดตั้งที่ไหนบ้าง

- ก. บริเวณหน้าประตูทางออก

510612 55 / 176

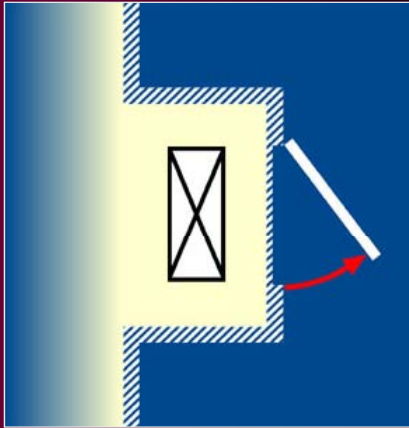
มีไฟฉุกเฉินหน้าประตูทางหนีภัย ป้ายเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัย

โคมไฟฉุกเฉินติดตั้งในระยะ
2 - 2.7 ม. หรือ ในลักษณะที่
ไม่กีดขวางทางหนีภัย

510612 56 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

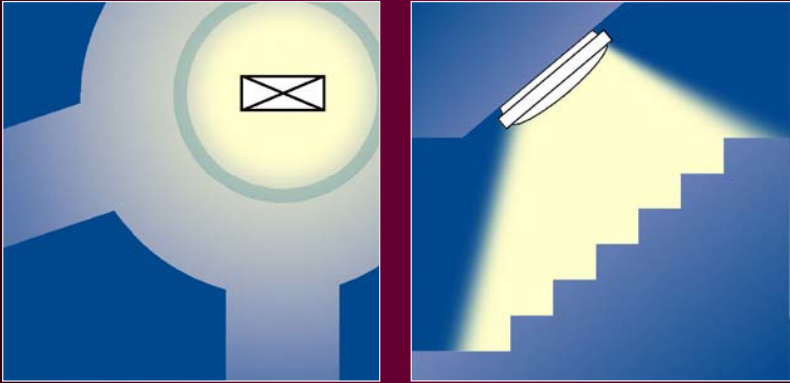
- ข. ภายนอกอาคารหลังจากออกจากอาคารแล้ว โดยมีความส่องสว่างในระดับเดียวกัน
- Note คาดฟ้า ลานจอดรถ ลิฟต์คอปเตอร์ ถือเป็นภายนอกอาคาร

510612 57 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- ค. ทางแยก ทางเลี้ยว ทางเปลี่ยนระดับ ติดตั้งห่างไม่เกิน 2 ม ในแนวระดับ จากทางแยก ทางเลี้ยว ทางเปลี่ยนระดับ

510612 58 / 176

มีไฟฉุกเฉินที่บริเวณติดตั้ง อุปกรณ์แจ้งเหตุ และ อุปกรณ์ดับเพลิง

- พท.เตรียมการ $\geq 15 \text{ lx}$
ทั่วพื้นที่ตามแผน
- จุดติดตั้งอุปกรณ์
แจ้งเหตุ, ดับเพลิง $\geq 15 \text{ lx}$
ในรัศมี 1 ม.

Note BS 5266-1:1999 รัศมี 2 metres (แนวระดับ)

510612 59 / 176

มีไฟฉุกเฉินที่บริเวณติดตั้ง อุปกรณ์ปฐมพยาบาล และ พื้นที่เตรียมการ

- พท.เตรียมการ $\geq 15 \text{ lx}$
ทั่วพื้นที่ตามแผน
- จุดติดตั้งอุปกรณ์
ปฐมพยาบาล $\geq 15 \text{ lx}$
ในรัศมี 1 ม.

Note BS 5266-1:1999 Near First Aid Post ; If not located on an
escape route or in an open area 5 lux is required on the floor

510612 60 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- จ. ในห้องเครื่อง ห้องควบคุม

510612 61 / 176

Detailed description: This slide features a dark purple header with the text 'มาตรฐาน วสท 2004 - 51' in green. Below the header is a white bulleted list item: '• จ. ในห้องเครื่อง ห้องควบคุม'. The main content is a 3D perspective rendering of a white, rectangular emergency lighting unit mounted on a grey base. A blue arrow points to the front of the unit. The background is a simple grey and brown gradient. The footer contains the number '510612' on the left and '61 / 176' on the right.

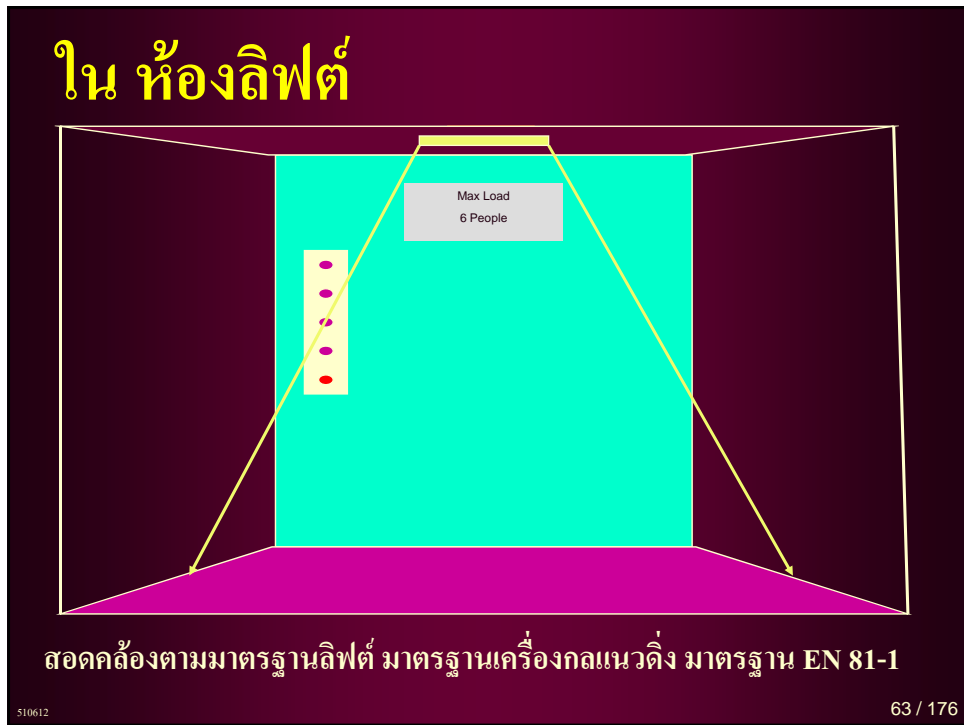
มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- ฉ. ในห้องน้ำที่ใหญ่กว่า 8 ตร.ม. และ
ห้องน้ำคนพิการ
- ช. ในพื้นที่ เตรียมการ

510612 62 / 176

Detailed description: This slide has a dark purple header with 'มาตรฐาน วสท 2004 - 51' in green. It contains two bulleted items in yellow: '• ฉ. ในห้องน้ำที่ใหญ่กว่า 8 ตร.ม. และห้องน้ำคนพิการ' and '• ช. ในพื้นที่ เตรียมการ'. The main image is a diagram of a restroom with three white stalls against a light green wall. The stalls are marked with black icons: a man, a person in a wheelchair, and a woman. The floor is grey. The footer shows '510612' on the left and '62 / 176' on the right.

บันไดเลื่อน ทางเดินเลื่อน แม้บางแห่งอาจไม่ได้กำหนดให้
เป็นทางหนีภัย แต่ก็ควรมี
ไฟแสงสว่างฉุกเฉินใช้กรณีไฟดับ

Escalators and moving walkways

510612 65 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

แบตเตอรี่

ให้ใช้ ชนิดหุ้มปิดมิดชิด ไม่ต้องบำรุงรักษา
(Maintenance Free)

510612 66 / 176

- เมื่อแบตเตอรี่คายประจุให้ไฟฉุกเฉินแล้ว ควรประจุกลับเข้าเต็มภายใน 24 ชม
- ก. ระบบแบตเตอรี่ส่วนกลาง ใช้ได้ โดย ต้องตั้งในที่ทนไฟได้ไม่น้อยกว่า 1.5 ชม
- ข. ระบบแบตเตอรี่ในตัว ชุกเบ็ดเสร็จใช้ได้
- ข้อควรระวัง ห้ามต่อลงดิน

510612

67 / 176

สายไฟ

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- สายจากคอมต่อพ่วงไปยังแบตเตอรี่ ส่วนกลาง ใช้สายทนไฟ ร้อยท่อ หรือ ใน ช่องเดินสาย (Note ควรใช้สายทนไฟได้ไม่น้อยกว่า 750 °C นานไม่น้อยกว่า 2 ชม.)
- ยกเว้นเดินในส่วนปิดล้อมทนไฟได้ไม่ น้อยกว่า 1 ชม. (Note เช่น สายร้อยท่อโลหะฝังในผนัง ทนไฟได้ไม่น้อยกว่า 1 ชม.)

510612

68 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- ขนาดสายไม่ต่ำกว่า 1 ตร.มม. แรงดันตกไม่เกิน 10 %
- **Note** ควรเดินอย่างน้อย 2 วงจร ใน 1 เส้นทางนี้ภัย เพื่อ standby โดยเดินในท่อเดียวกันได้ แต่ใช้กล่องต่อสายแยกชุดกัน

510612 69 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

สายทนไฟ (Fire Resistant Cable)

- ฉนวนชั้นในเป็นวัสดุทนไฟ
- ฉนวนชั้นนอกเป็นวัสดุที่ไม่เกิดไฟลามง่าย มีควันน้อยเมื่อถูกเปลวไฟ ไม่มีส่วนผสมของฮาโลเจน

510612 70 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- ผ่านการทดสอบ BS 6387 ชั้น CWZ, IEC 60331
  - ชั้น C ทนเปลวไฟ 950 °C 3 ชม.
  - ชั้น W ทนเปลวไฟ 650 °C 15 นาที
    - + ทนน้ำฉีดขณะถูกเปลวไฟ 15 นาที
  - ชั้น Z ทนเปลวไฟ 950 °C 15 นาที
    - + ทนเคาะสายไฟทุก 30 วินาที

510612 71 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

สวิตช์ตัดตอน

- ติดตั้งในที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ + มีป้ายบอกพื้นที่ใช้งาน
- มีพิกัดไม่น้อยกว่า 2 เท่าของกระแสในวงจร และ พิกัดสวิตช์ไม่เกิน 50 A
  - (Note ดั้งนั้นค่ากระแสสูงสุดในวงจร ได้ไม่เกิน 25 A หากเกินควรแยกเป็น 2 วงจร เพื่อเสถียรภาพความปลอดภัย)

510612 72 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

การจดบันทึก

- งานติดตั้งใหม่ หรือ เปลี่ยนแปลง ต้องมีวิศวกรมีใบ กว. ออกใบรับรอง พร้อมข้อเสนอแนะในการวัดความส่องสว่าง

510612 73 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

- มีผู้ตรวจทดสอบ ออกใบรับรองการตรวจทดสอบ เป็น
  - ก. ราย 3 เดือน ทดสอบ 30 นาที
    - (Note การกดปล่อยแค่บอกว่างหมดติด , การผ่านทดสอบ แสดงว่าแบตเตอรี่ใช้ได้นานไม่น้อยกว่า 30 นาที , หากไม่ผ่านแสดงว่าแบตเตอรี่ เสียแล้ว)
    - (Note เวลาทดสอบยิ่งนานยิ่งดี ขึ้นกับสถานที่ เช่น ศูนย์การค้า , รพ. การอพยพคนใช้เวลา > 1 ชม)
  - ข. ราย 1 ปี ทดสอบ 60 นาที
    - (Note การทดสอบเพื่อตรวจหลอดสว่าง โดยควรใช้การกดปุ่มทดสอบ หากเป็นการ Off CB ต้องไม่ลืม on CB คืน)

510612 74 / 176

มาตรฐาน วสท 2004 - 51

เจ้าของอาคารต้องจัดเตรียมสมุดบันทึก

- ก. แบบแสดงการติดตั้งจริงของระบบแสงสว่างฉุกเฉิน ที่ปรับปรุงให้ทันสมัย (แสดง ไฟแสงสว่างฉุกเฉิน อุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือ อุปกรณ์ผจญเพลิง อุปกรณ์สื่อสาร ตำแหน่งโครงสร้าง ฯ)
- ข. สมุดบันทึกผลการตรวจสอบประจำ
- ค. คู่มือการทำงานและบำรุงรักษา

510612 75 / 176

สรุป

ติดตั้งโคมไฟฉุกเฉิน ตามมาตรฐาน วสท 2004

- **ทางหนีภัย** ความส่องสว่างในแนวระดับที่พื้น กึ่งกลาง ไม่น้อยกว่า 1 lx จุดห่างในระยะ 1 ม. ไม่น้อยกว่า 0.5 lx
- **ที่โล่งใหญ่** ความส่องสว่างที่พื้น ที่ไม่มีสิ่งกีดขวาง ไม่น้อยกว่า 0.5 lx

- นานไม่น้อยกว่า 1.5 ชม. สำหรับที่คุ้นเคย สำนักงาน
- นานไม่น้อยกว่า 2 ชม. สำหรับที่ไม่คุ้นเคย ร้านค้า ที่หลับนอน
- ทดสอบทุก 3 เดือนนาน 30 นาที : ทุก 1 ปี นาน 60 นาที

510612 76 / 176